

daders en slachtoffers

de psychodynamiek van de dader–slachtoffer– afsplitsing

2. November 2012

www.franz-ruppert.de

„daders“ en „slachtoffers“

- ▶ Dader wordt men door een daad waarmee men een ander schade toebrengt (door lichamelijk geweld, doodslag, moord, diefstal, bedrog, leugen, liefdeloosheid).
- ▶ Slachtoffer wordt men door lichamelijke of psychische schade (door natuur – verschijnselen, handelingen van andere mensen).

- ▶ Daderschap kan bewust of onbewust worden uitgeoefend.
- ▶ De schade kan omvangrijk of gering zijn.
- ▶ Iemand kan ook dader ten opzichte van zichzelf zijn.

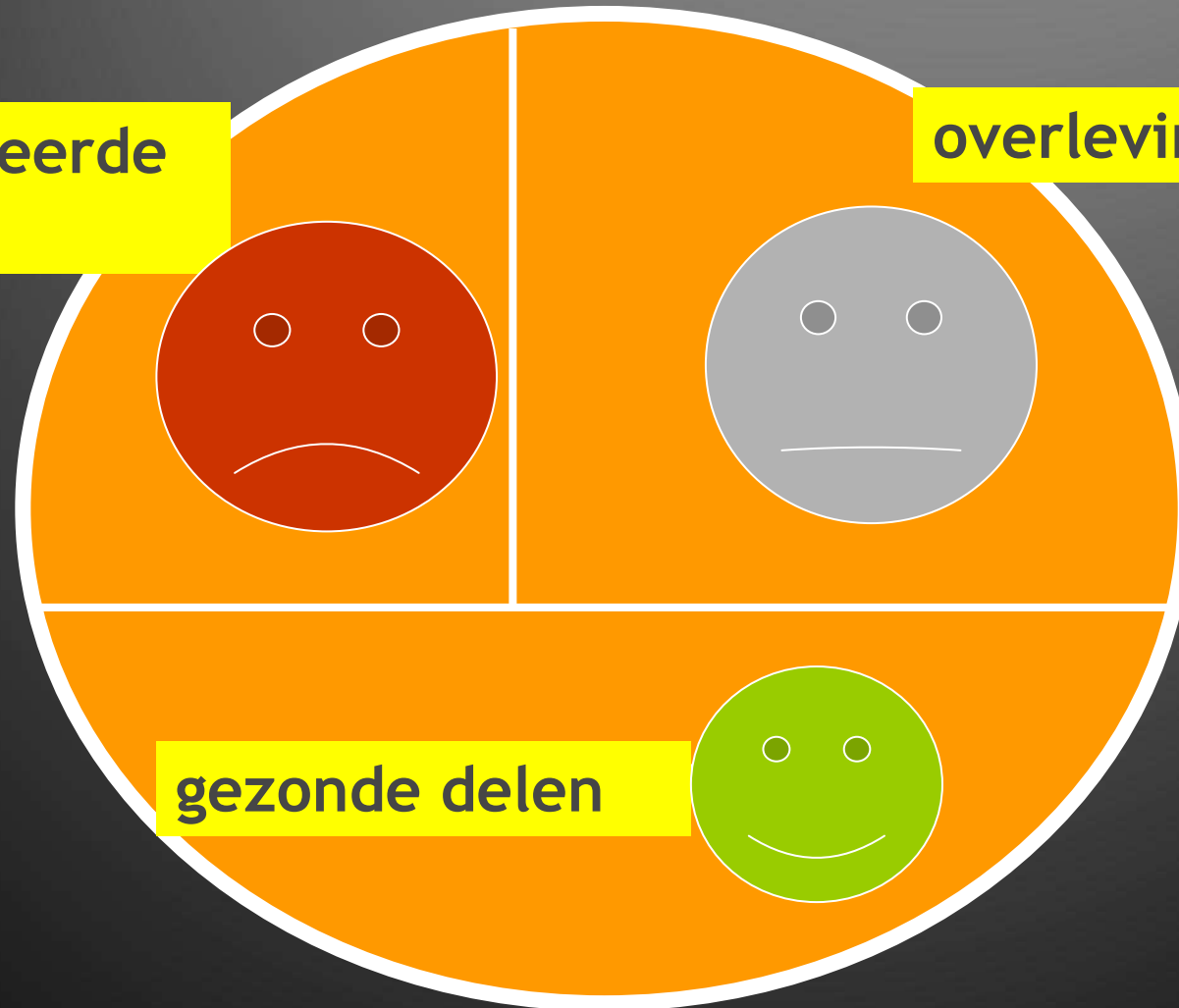
„Schade“ als traumatische ervaring

- ▶ Het slachtoffer beleeft zichzelf als hulpeloos en machteloos
- ▶ Zijn stressreacties (vechten of vluchten) maken de schade nog groter
- ▶ Noodmechanismen zoals verstarren, bevriezen, dissociëren, afsplitsen van delen van de persoonlijkheid, om de overlevingskansen te verhogen

Psychische afsplitsingen na een traumatische ervaring

getraumatiseerde
delen

overlevingsdelen

gezonde delen

Soorten trauma

- ▶ Existentieel trauma
- ▶ Verliestrauma
- ▶ Symbiosetrauma
- ▶ Bindingsysteemtrauma

Elke traumasoort kan een specifieke slachtoffer–dader–afsplitsing veroorzaken.

Slachtoffer **zijn**

- ▶ Een mens heeft een traumatische ervaring beleefd.
- ▶ Hij heeft deze overleefd, doordat hij deze verdringt en afsplitst.
- ▶ Het slachtoffer zijn blijft psychisch bestaan.
- ▶ Dat maakt trauma-overlevingsstrategieën noodzakelijk.

Slachtofferhouding als trauma-overlevingsstrategie (1)

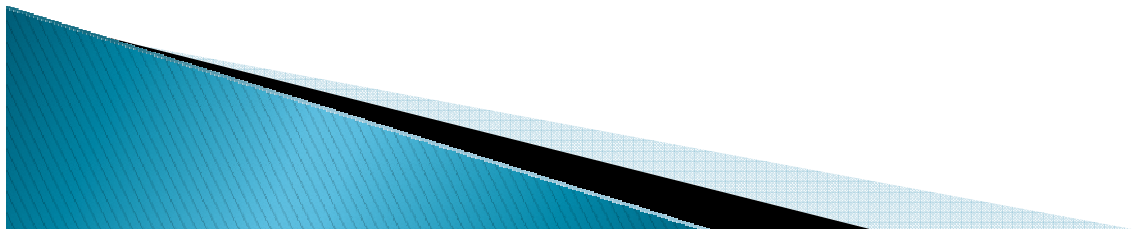
- ▶ het eigen slachtoffer zijn ontkennen
- ▶ herinneringen daaraan verdringen
- ▶ impulsen zich te verweren onderdrukken, onderwerping
- ▶ zich zelf schuldig voelen
- ▶ beschadiging ervaren als een terechte straf
- ▶ zwakheid verachten

Slachtofferhouding als trauma-overlevingsstrategie (2)

- ▶ daders niet als daders waarnemen
- ▶ emotioneel aan daders vast blijven zitten
- ▶ zich identificeren met de behoeften van daders
- ▶ daders in bescherming nemen
- ▶ behoefte aan harmonie en vredesidealen

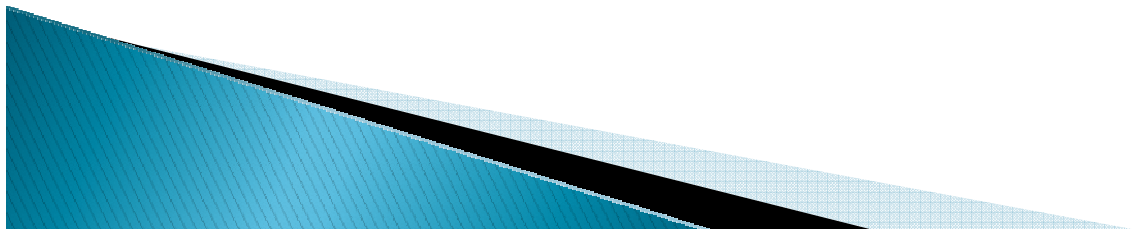
Slachtofferhouding als trauma-overlevingsstrategie (3)

- ▶ moedeloosheid, liever dood willen zijn
- ▶ lijden, jammeren, klagen, zonder de werkelijke reden te benoemen
- ▶ autodestructief gedrag
- ▶ chronische depressiviteit
- ▶ chronische lichamelijke ziekten

Daderz**ijn** als traumatische ervaring

- ▶ knagend slecht geweten
- ▶ zware schuldgevoelens
- ▶ hevige schaamtegevoelens
- ▶ angst voor sociale verachting

Daderhouding als trauma- overlevingsstrategie (1)

- ▶ beschadiging van anderen niet waarnemen
- ▶ ontkenning van de daad
- ▶ zich als onschuldig voordoen
- ▶ een goed geweten demonstrenen

Daderhouding als trauma- overlevingsstrategie (2)

- ▶ slachtoffer beschuldigen
- ▶ zich zelf voordoen als slachtoffer
- ▶ slachtoffer verachten en honen
- ▶ ideologie, te handelen naar een hogere, sociaal waardevolle opdracht
- ▶ lust ervaren aan geweld en vernietiging

slachtoffer–dader–**afsplitsing**

- ▶ Afsplitste slachtofferervaringen brengen zowel slachtoffer– als daderhoudingen voort als overlevingsstrategieën
- ▶ Gevoelloosheid ten opzichte van zichzelf wordt tot ongevoeligheid ten opzichte van anderen
- ▶ Uit slachtoffers ontstaan daders, die noch hun slachtoffer zijn noch hun dader zijn willen erkennen

gevolgen van een dader– slachtoffer **afsplitsing** (1)

- ▶ Tussen slachtoffer– en daderhouding heen en weer pendelen
- ▶ Gevoelens van machteloosheid en almachtsfantasieën wisselen elkaar af
- ▶ Onschuldig boeten
- ▶ Zich wreken op onschuldigen
- ▶ Agressie en depressie als normale gang van zaken in relaties
- ▶ Illusies van saamhorigheid en liefde als fragiele psychische constructies voor het samenleven

gevolgen van een dader– slachtoffer **afsplitsing** (2)

- ▶ Dader–slachtoffer–spiraal draait onophoudelijk in relaties tussen mensen en zuigt steeds meer mensen in deze dynamiek mee.
- ▶ Dader–slachtoffer–spiraal zet zich over generaties heen voort
- ▶ Geweld, incest en seksueel misbruik als schijnbare normaliteit
- ▶ Gevolgen: Bindingsysteemtraumata, d.w.z.: gehele bindingssystemen worden door traumata gedomineerd

gevolgen van een dader- slachtoffer **afsplitsing** (3)

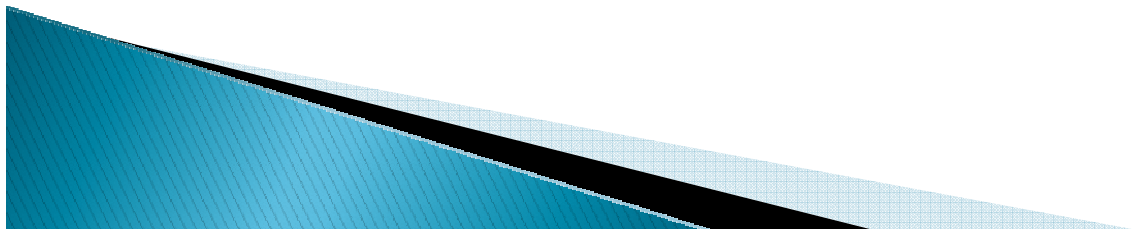
- ▶ Persoonlijkheidsstoornissen, psychosen, schizofrenie, wanen, zelfvernietiging, dissociatieve identiteitsstoornis, suïcidaal gedrag
- ▶ Chronische lichamelijke ziektes, bijvoorbeeld kanker en auto-immuunziektes
- ▶ Crimineel en asociaal gedrag

Hoe komt men uit de **slachtofferhouding** ?

- ▶ Erkennen van het eigen slachtoffer zijn, voelen van de eigen traumatisering
- ▶ Erkennen en aanvaarden van de ontstane schade
- ▶ Meeleven met zichzelf toelaten
- ▶ Concrete genoegdoening voor de schade verlangen van de dader, indien nog mogelijk
- ▶ Afzien van wraak, die de schadevereffening overstijgt

Symbiotisch verstrikte pogingen om tot oplossingen te komen

- ▶ wraak: daders vernietigen
- ▶ rebellie: blind tegen daders vechten
- ▶ vergeven: daders schuld en schaamte afnemen
- ▶ verzoenen: harmonie-idealen die aan dader- en slachtoffer-zijn voorbij gaan
- ▶ toevlucht nemen tot spiritualiteit

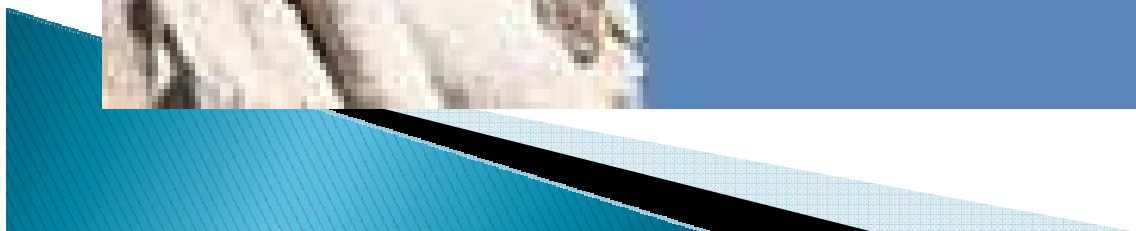

Hoe komt men uit de **daderhouding** ?

- ▶ Erkennen van de eigen daden
- ▶ Erkennen van persoonlijke schuld
- ▶ Toelaten van eigen schaamte
- ▶ Meeleven met het leed van slachtoffers
- ▶ Inspannen voor vereffening van de schade
- ▶ Afzien van boetedoening die de schadevergoeding overstijgt

Leven **voorbij** de dader – slachtoffer– afsplitsing

- ▶ Relatienetwerken / systemen verlaten, die gevangen zitten in dader–slachtoffer–dynamieken
- ▶ Gezonde relatie tot zichzelf, gezonde autonomie, goede afgrenzing
- ▶ Zelfrespect en conflicthanteringsvaardigheden
- ▶ Constructieve symbiotische relaties leven
- ▶ Win–win– in plaats van win–verlies–situaties creëren
- ▶ Ontdekken wat gezonde angst, woede en liefde is

Literatuur

- ▶ Ruppert, F. (2007). Seelische Spaltung und innere Heilung. Stuttgart: Klett–Cotta Verlag.
- ▶ Ruppert, F. (2010). Symbiose en autonomie. Eeserveen: uitgeverij Akasha.
- ▶ Ruppert, F. (2012). Bevrijding van trauma, angst en onmacht. Eeserveen: uitgeverij Akasha.